

Protokół

6. posiedzenia, 6 sesyi, V. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 27. Września 1888.

Początek o godzinie 11. min. 30.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Jan hr. Tarnowski.

Sekretarze: pp. Stanisław hr. Badeni, Władysław ks. Sapieha, Adam Jędrzejowicz.

Obecnych posłów 108.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Namiestnik JE. Filip Zaleski i c. k. radca Namiestnictwa p. Kazimierz Laskowski.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i zagaja posiedzenie.

Protokoły 4. i 5. posiedzenia uznaje Marszałek za przyjęte, gdyż żadnych przeciw nim nie wniesiono zarzutów.

Marszałek uwiadamia Izbę o udzieleniu urlopów księciu J. Czartoryskiemu na dni cztery, p. Rapoportowi na dni ośm.

Marszałek uwiadamia Izbę o ukonstytuowaniu się komisji przemysłowej, która obrała przewodniczącym p. ks. Eustachego Sanguszkę, zastępcą przewodniczącego p. Chrzanowskiego, sekretarzem p. Romanowicza.

Sekretarz p. Stanisław hr. Badeni czyta spis petycyj, wniesionych po dzień 27. Września b. r. od nr. 233 do nr. 259 włącznie, które przydzielono następującym komisjom:

Komisji gminnej l. 233.

Komisji budżetowej l. 234, 238, 239, 241, 242, 243, 244, 248, 249, 250, 252, 253, 256, 258, 259, 260.

Komisji szkolnej l. 235, 240, 246, 247, 255.

Komisji administracyjnej l. 236, 237.

„ propinacyjnej l. 245.

„ petycyjnej l. 251, 257.

„ gospodarstwa krajowego l. 254.

P. Romanowicz interpeluje Wydział krajowy, czy tenże zamierza ponowić w r. b. przedłożenie projektu ustaw o policyi ogniowej, i o opodatkowaniu przedsiębiorstw asekuracyjnych na rzecz straży pożarnych.

JE. p. Smolka, Członek Wydziału krajowego odpowiada, iż przedłożenia i sprawozdania w powyższym przedmiocie są już wygotowane i tymi dniami wejdą do Wys. Izby.

Sekretarz p. Stanisław hr. Badeni czyta następującą interpelację do JE. p. Komisarza rządowego:

Interpelacya

do JE. p. Namiestnika jako Komisarza rządowego.

Gmina Białoskórka, w Starostwie Tarnopolskiem postanowiła założyć u siebie publiczną szkołę ludową i zeznała w tym celu w dwóch egzemplarzach pisemne oświadczenie z daty 14. Czerwca 1886., w którym zobowiązała się do następujących prestacyi na rzecz utworzyć się mającej szkoły, a mianowicie: do dostarczenia odpowiedniego budynku szkolnego, jako też potrzebnych sprzętów szkolnych wraz z obowiązkiem utrzymywania tak budynku jak i urządzeń zawsze w należytych stanie; do dodania jednego morga

gruntu na cele szkoły; do dostarczenia na opał szkoły corocznie po ośm kop okłotów żytnich; do uiszczania na utrzymanie nauczyciela rocznie po 125 zł. w gotowiznie, oraz w naturaliach po 1½ korca pszenicy, po 10 korcy żyta, 10 korcy jęczmienia i 10 korcy hreczki.

Powyższy dokument, zawierający zobowiązania gminy na rzecz przyszłej szkoły ludowej dostał się w roku 1887. do wiadomości c. k. Urzędu podatkowego w Tarnopolu, który nie miał nic pilniejszego, jak wymierzyć gminie od aktu wezwaniem płatniczem z dnia 31. Marca 1888. do l. B. Rej. poz. 4.180 ex 1887. należność prawną, przyjmując za podstawę do wymiaru następujące obliczenie:

a) koszt budowy szkoły z urządzeniem	1.800 zł.
b) wartość jednego morga pola . . .	200 „
c) wartość ośm kop okłotów rocznie po 48 zł., w 20-krotnej ilości . . .	960 „
d) płaca nauczyciela po 125 zł. rocznie w 20-krotnej ilości	2.500 „
e) wartość prestacyi w naturze t. j. zboża rocznie po 175 zł. 50 ct. w 20-krotnej ilości	3.410 „
f) koszt obsługi szkoły w rocznej wartości 18 zł. w 20-krotnej ilości	360 „
Razem . . .	9.230 zł.

Od powyższej wartości prestacyi na sumę 9.230 zł. obliczonej, a następnie na sumę 9.240 zł. zaokrąglonej (1) wymierzono należność jako od darowizny w ten sposób:

8% od wartości całej prestacyi	739 zł. 20 ct.
25% dodatku od powyższej pojedynczej należności	180 „ 80 „
od 2.000 zł. dodatkowo po 1½%	30 „ — „
25% dodatku do powyższego dodatku	7 „ 50 „
Razem . . .	961 zł. 50 ct.

a) gdy dokument w przepisany terminie do wymiaru zgłoszonym nie został, w myśl §. 80. jako podwyżkę (alterum tantum)

	961 „ 50 „
--	------------

gdy nakoniec dokument nie był ostemplowany, należność stemplową od dwóch egzemplarzy wraz z karą

	3 „ — „
Razem . . .	1.926 zł. — ct.

Wymierzono zatem dla gminy Białoskórki za zeznanie pomienionego dokumentu, a względnie od przyjęcia zobowiązań w takowym zawartych, łączną należność w sumie Tysiąc dziewięćset dwadzieścia i sześć złotych wal. anstr.

Gmina zaniepokojona żałuje dziś swojej ofiarności, uczynionej na założenie szkoły, narzeka na Radę szkolną okręgową i na władze autonomiczne które ją do założenia tej szkoły nakłaniały, a fakt sam, gdy do wiadomości innych gmin dojdzie, nie zachęci ich z pewnością do zakładania szkół u siebie i do ofiar na rzecz takich.

Ponieważ obowiązek gmin do zakładania i utrzymywania szkół ludowych, ciąży na gminach z mocy prawa publicznego i odnośne prestacye nie są darowizną, lecz tylko dopełnieniem prawnego obowiązku, gdy następnie według obowiązujących ustaw i według praktyki, tego rodzaju pisemne oświadczenia, normujące i ustalające prestacye gminy na założenie i utrzymanie publicznej szkoły ludowej, wolne są tak od stempla jak i od należności prawnej, — przeto chociaż podpisani nie wątpią, że c. k. wyższe władze skarbowe w toku instancyi, gminę od płacenia nielegalnej należności ostatecznie uwolnią, to jednak z uwagi,

że postępowania urzędów wymiarowych w tym rodzaju jak powyższy, zdradza albo kompletną nieznanomość przepisów prawnych, albo ducha bezwzględego fiskalizmu, jakim się urzędy te kierują, co wszystko na udrczenie i szkodę ludności wychodzi, — następnie z uwagi, że wypadek jak obecny, wzbudzić może w gminach wiejskich tylko niechęć do zakładania szkół ludowych i nieufność do władz i do ludzi dobrej woli, protegujących zakładanie takich — zważywszy nakoniec, że wymiary nielegalne, podobne do powyższego, zbyt często w kraju naszym się wydarzają i szczególnie ludność wiejską na dotkliwie kosztu rekursów i na inne wydatki niepotrzebne narażają,

przeto podpisani mają zaszczyt zapytać JE. pana Komisarza rządowego, czy Mu wiadomy jest powyżej przedstawiony wypadek wymierzenia należności dla gminy Białoskórki? czy w razie sprawdzenia faktu pociągnie ów urząd podatkowy do odpowiedzialności za taką dowolność i nie-

prawność w postępowaniu? na ostatek, czy Wysocki Rząd poczyni odpowiednie zarządzenia, aby podobne wypadki w sprawach wymiaru należyłości skarbowych na przyszłość się nie powtarzały?

Juliusz Korytowski,
poseł okręgu Tarnopolskiego.

Z. Dembowski, Koziembrodzki, J. Mochnacki, Gniewosz, Mikołaj Wolański, K. Badeni, C. Lasocki, Szeptycki, Abrahamowicz, Wład. Wolański, Dr. Max, St. Stadnicki, St. Badeni, Skalkowski, Popiel, Sew. Henzel, A. Rey, A. Jędrzejowicz, Scipio, Gorayski, Żurowski, Skrzyński, L. Sapięha, Wernicki, Sanguszko, Chamiec, Wład. Struszkiewicz, Torosiewicz.

Marszałek oświadcza, iż interpelację powyższą zakomunikuje J.E. p. Komisarzowi rządowemu.

Przystąpiono do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z preliminarzami funduszów indemnizacyjnych Galicyi wschodniej i zachodniej oraz Wielkiego Księstwa Krakowskiego na rok 1889.

Sekretarz p. Stanisław hr. Badeni wnosi odesłanie powyższego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem.

Następuje pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z projektem ustawy o wynagrodzeniu za udzielanie nauki religii w publicznych szkołach ludowych.

Sekretarz p. Stanisław hr. Badeni wnosi odesłanie powyższego przedmiotu do komisji szkolnej. Izba uchwała zgodnie z wnioskiem.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z wnioskiem zmiany niektórych postanowień ustawy „o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych” — uchwalonej w roku zeszłym na posiedzeniu Sejmu z dnia 22. Grudnia.

Sprawozdawca poseł Pietruski wnosi odesłanie powyższego przedmiotu do komisji szkolnej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem.

Następuje pierwsze czytanie wniosku p. Władysława Koziembrodzkiego w przedmiocie uchwalenia ustawy o przymusowym tępieniu myszy.

P. Władysław hr. Koziembrodzki uzasadnia powyższy wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi odesłanie takowego do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem.

Następuje pierwsze czytanie wniosku posła Romańczuka w przedmiocie a) zaprowadzenia ruskich paralelek w gimnazyum w Stanisławowie lub w Kołomyi, tudzież w gimnazyum w Tarnopolu lub w Brzeżanach; b) nadania seminaryom nauczycielskim we wschodniej części kraju charakteru przeważnie ruskiego; c) zaprowadzenia 4-klasowych szkół ludowych z ruskim językiem wykładowym w miastach Tarnopolu, Kołomyi, Drohobyczu, Stryju, Horodence, Jaworowie i w Śniatynie.

P. Romańczuk uzasadnia swój wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi odesłanie takowego do komisji szkolnej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej z petycji gminy miasta Żurawna o zapomogę z powodu pogorzeleli.

Sprawozdawca poseł Wrotnowski czyta sprawozdanie powyższe z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Udziela się gminie miasta Żurawna z funduszu krajowego jednorazowa bezzwrotna zapomoga w kwocie 500 zł.

2. petycję tejsze gminy o pożyczkę bezprocentową z funduszów państwowych na odbudowanie miasta, odstępuje się c. k. Rządowi do możliwego uwzględnienia.

Izba w głosowaniu uchwała ustęp 1. i ustęp 2. wniosku zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następują z kolei sprawozdania komisji petycyjnej z petycyj:

1. L. s. 110. Wolfa Engelberga i Chaima Wiesenfelda, dzierżawców myta na drodze krajowej Rzeszów-Nadbrzezie w Jeżowem i Nowosielcu (pow. Niskim) o opust z czynszu lub rozwiązanie dalszej dzierżawy, i

2. L. s. 73 i 265. Emanuela Kriss i Jakóba Halberthala, dzierżawców myt krajowych w Pod-

wołoczyskach o przyznanie odszkodowania z powodu strat poniesionych.

Sprawozdawca poseł Pławicki czyta sprawozdanie w przedmiocie petycyi pod 1) przytoczonej, z następującym wnioskiem komisji:

„Nad petycją pp. Wolfa Engelberga i Chaima Wiesenfelda dzierżawców myt na drodze kraj. w stacyach Jeżów i Nowosielec o opust czynszu lub rozwiązanie dalszego kontraktu dzierżawnego — przechodzi się do porządku dziennego“.

Przemawia poseł Stanisław Jędrzejowicz i stawia następujący dostatecznie poparty wniosek:

„Prośbę dzierżawców myta w Jeżowem popartą przez Radę powiatową Niżańską przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia“.

Przemawia sprawozdawca.

Przystąpiono do głosowania.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek p. Stanisława Jędrzejowicza.

Przy głosowaniu okazał się brak kompletu.

Marszałek usuwa na teraz przedmiot powyższy z porządku dziennego do chwili zgromadzenia się wymaganej liczby posłów.

Marszałek oznajmia po chwili, że Izba ponownie w komplecie, wskutek nadejścia odpowiedniej liczby posłów i udziela głosu sprawozdawcy p. Pławickiemu, który czyta sprawozdanie w przedmiocie petycyi pod 2) wymienionej z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Petycję pp. Emanuela Kriss i Jakóba Halberthal dzierżawców myta na drodze krajowej w Zalipiu, Podkamieniu, Demianowie, Monasterzyskach, Buczaczu, Zaleszczykach małych, Białej Karczynie, Podwołoczyskach, Krzywem i Panaszówce, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i odpowiedniego załatwienia“.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji petycyjnej z petycyj:

3. L. s. 64. gminy Krzyszkowice o udzielenie pożyczki w kwocie 5.000 zł. na uzupełnienie kongruy dla proboszcza przy utworzyć się mającej parafii w Krzyszkowicach.

4. L. s. 151. Barbary Jeż o udzielenie zapomogi jej matce lub przyjęcie takowej do zakładu ubogich.

5. L. s. 135. ks. Marcelego Krzeczowskiego, plebana w Międzybrodziu lipnickim o przyspieszenie sprawy z Michałem Ówiertnią i Franciszkiem Kopiecznym, dotyczącej niedotrzymania zawartej umowy służbowej.

6. L. s. 129. parafian obrz. łać. w Brzozie królewskiej o uwolnienie od konkurencji do kościoła w Giedlarowej.

7. L. s. 146. Alojzego Hlawatego, emerytowanego konduktora drogowego, o wliczenie lat służby wojskowej do emerytury.

Sprawozdawca poseł Rosner czyta sprawozdanie w przedmiocie petycyi pod 3) zamieszczonej, z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm kraj. raczy uchwalić:

Petycję gminy Krzyszkowice o udzielenie pożyczki w kwocie 5.000 zł. w. a. na uzupełnienie kongruy dla duszpasterza, przy utworzyć się mającej rzymsko-kat. parafii w Krzyszkowicach, odstępuje się Wydziałowi krajowemu, celem pouczenia gminy proszącej, pod jakimi warunkami żądana pożyczka udzieloną jej być może.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Rosner czyta sprawozdanie o petycyi pod 4) wymienionej, z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm krajowy raczy uchwalić:

Nad petycją Barbary Jeż, o udzielenie jej matce Rozalii Dreweckiej recte Liczmanowskiej zapomogi lub przyjęcie takowej do jakiegokolwiek zakładu ubogich, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Rosner czyta sprawozdanie o petycyi pod 5) wymienionej z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm krajowy raczy uchwalić:

Petycję ks. Marcelego Krzeczowskiego, proboszcza w Międzybrodziu Lipnickim o przyspieszenie wiszącej sprawy z Michałem Ówiertnią z powodu niedotrzymania umowy służebnej przez tegoż ostatniego z petentem zawartej, odstępuje się

c. k. Rządowi do zbadania i ile możności spieszego załatwienia.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Rosner czyta sprawozdanie o petycji pod 6) wymienionej, z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm krajowy raczy uchwalić:

Nad petycją parafian rz. kat. kościoła filialnego w Brzozie królewskiej, o uwolnienie od konkurencji do kościoła parafialnego w Giedlarowie, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Rosner czyta sprawozdanie o petycji pod 7) wymienionej, z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm krajowy raczy uchwalić:

Nad petycją Alojzego Hlawatego, o wliczenie lat służby wojskowej do lat emerytury, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Izba przystępuje ponownie do obrad nad wnioskiem komisji petycyjnej w przedmiocie petycji l. s. 110. Wolfa Engelberga i Chaima Wiesenfelda, dzierżawców myta na drodze krajowej Rzeszów-Nadbrzezie w Jeżowem i Nowosielsku o opust z czynszu lub rozwiązanie dzierżawy.

Marszałek wzywa p. Pławickiego do zajęcia miejsca sprawozdawcy.

Przemawiają pp. Stanisław Jędrzejowicz i p. hr. Golejewski po dwakroć.

Przemawia p. Abrahamowicz.

Przemawia sprawozdawca.

Przystąpiono do głosowania.

Izba w głosowaniu odrzuca wnioski p. Stanisława Jędrzejowicza, co do przekazania powyższej petycji Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia, — i uchwała zgodnie z wnioskiem komisji petycyjnej tj. przejście do porządku dziennego nad petycją do l. 110.

Marszałek uwiadamia Izbę o skutecznym wydrukowaniu i rozdaniu posłom uwag objaśniających do przedłożenia rządowego w sprawie wykupna propinacyi.

Po wyczerpaniu porządku dziennego, sekretarz p. hr. Stanisław Badeni odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia, które Marszałek naznacza na dzień 28. Września b. r. godz. 11 przed południem.

Sekretarz p. Adam Jędrzejowicz czyta następujący wniosek:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w myśl uchwały ogólnego zgromadzenia Towarzystwa rolniczego Krakowskiego z dnia 27. Lutego 1887. r. utworzył wydział rolniczy przy Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie albo przynajmniej zaprowadził przy wydziale filozoficznym tegoż Uniwersytetu kilka katedr dla wyższych nauk rolniczych.

F. Mycielski, wnioskodawca.

Brykzyński, Szeptycki, Starowieyski, Gniewosz, Zurowski, W. Siemiginowski, J. Męciński, Polanowski, Leon Biliński, Stan. Jędrzejowicz, Skrzyński, A. Gorayski, Kasperek, W. Rogoyski, Zoll, Scipio, Popiel, Gross, S. Badeni, Sanguszko, Pietruski, W. Koziobrodzki, W. Sapięha, G. Romer, L. Wodzieki, Stanisław Tarnowski jun., A. Jędrzejowicz, J. Stadnicki, Majer, Solecki, Małecki, Stan. Stadnicki.

Marszałek oświadcza, iż wniosek powyższy traktowany będzie podług przepisów regulaminu, a zamykając posiedzenie, wzywa komisję do możliwie spieszego dostarczenia materiału do obrad.

Koniec posiedzenia o godz. 1. z południa.

Marszałek krajowy:

Tarnowski w. r.

Sekretarze:

St. Badeni w. r.

A. Jędrzejowicz w. r.

